

Broj: 03-23.1-01-36 /21
Sarajevo, 14.04.2021.god.

BOSNA I HERCEGOVINA PARLAMENT: OVA SKUPŠTINA BOSNE I HERCEGOVINE SARAJEVO			
PRIMJENI: 26-04-2021			
Organizaciona jedinica	Klasifikaciona oznaka	Fedni broj	Broj priloga
03/3-	50-18-	893/21	

PARLAMENTARNA SKUPŠTINA BOSNE I HERCEGOVINE
Zajednička komisija za ekonomske reforme i razvoj
N/r sekretara

Predmet: Informacija o kretanju makroekonomskih pokazatelja za januar/siječanj 2021. godine u Bosni i Hercegovini, dostavlja se

Poštovani,

Direkcija za ekonomsko planiranje Vijeća ministara Bosne i Hercegovine (DEP) je pripremila Informaciju o kretanju makroekonomskih pokazatelja za januar/siječanj 2021. godine u Bosni i Hercegovini.

Navedeni materijal se dostavlja radi informiranja.

S poštovanjem,

DIREKTOR

Zoran Zeljko

U prilogu:
- kao u tekstu

INFORMACIJA
o kretanju makroekonomskih pokazatelja
za januar/siječanj 2021. godine

Sadržaj

Uvod.....	3
1. Realni sektor.....	5
<i>Kretanje industrijske proizvodnje.....</i>	6
<i>Tržište rada.....</i>	7
2. Javne finansije.....	9
<i>Indirektni porezi u Bosni i Hercegovini.....</i>	10
<i>Direktni porezi, doprinosi i neporeski prihodi.....</i>	11
3. Cijene, monetarni i finansijski sektor.....	12
<i>Cijene.....</i>	12
<i>Monetarni sektor.....</i>	13
<i>Bankarski sektor.....</i>	14
<i>Berze u Bosni i Hercegovini.....</i>	15
4. Vanjski sektor.....	17
<i>Vanjskotrgovinska robna razmjena.....</i>	19
5. Strana direktna ulaganja.....	20

Uvod

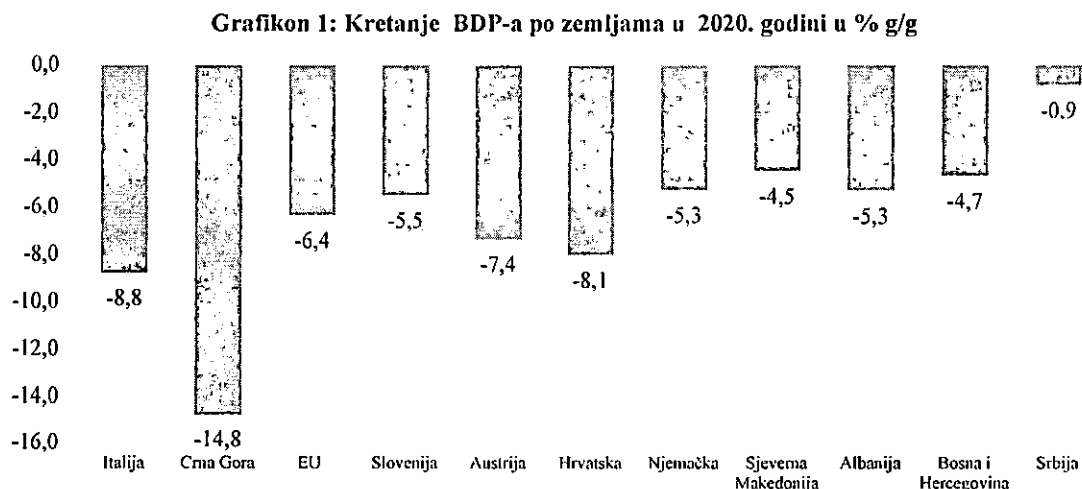
Vijeće ministara Bosne i Hercegovine je na 79. sjednici održanoj 05.03.2009. godine razmotrilo i usvojilo Prijedlog mjera iz nadležnosti Vijeća ministara Bosne i Hercegovine za ublažavanje uticaja globalne ekonomske krize na privredu Bosne i Hercegovine. Direkcija za ekonomsko planiranje je zadužena da u vezi sa navedenim prati kretanje makroekonomskih pokazatelja i da izvještaj o kretanju mjesečno dostavlja Vijeću ministara.

Direkcija je zadužena da „Informaciju“ dostavlja mjesečno Parlamentarnoj skupštini Bosne i Hercegovine u svrhu praćenja uticaja svjetske ekonomske krize na ekonomiju Bosne i Hercegovine.

„Informacija“ obuhvata kretanje glavnih makroekonomskih pokazatelja u Bosni i Hercegovini za navedeni period. Detaljna pojašnjenja svih oblasti koje su obuhvaćene u ovom dokumentu se mogu naći u Ekonomskim trendovima Bosne i Hercegovine koje publikuje Direkcija, kvartalno - četiri puta godišnje, te redovno dostavlja Vijeću ministara i Parlamentu Bosne i Hercegovine.

* * *

2020. godinu kako u zdravstvenom tako i u ekonomskom smislu u potpunosti je obilježila globalna pandemija virusa Covid 19. U skladu s tim, globalno širenje pandemije virusa Covid 19 tokom 2020. godine praćeno uvođenjem takozvanog zaključavanja ekonomija „lockdown-a“ veoma negativno se odrazilo na ekonomska kretanja u svijetu, regionu, te u konačnici i u Bosni i Hercegovini. Prema trenutno raspoloživim preliminarnim podacima EUROSTAT-a za 2020. godinu u zemljama EU registriran je realni pad BDP-a od oko 6,5% u odnosu na prethodnu godinu.¹ Ovom prilikom vrijedi istaći da su negativne ekonomske posljedice krize uzrokovane širenjem pandemije Covid 19 u 2020. godini bile dosta izražajnije u odnosu na globalnu finansijsku krizu 2009. godine. Pregled kretanja BDP-a u 2020. godini² po zemljama prikazan je na grafikonu ispod:

EUROSTAT i nacionalni statistički zavodi

¹ EUROSTAT, „Preliminary flash estimates for fourth quarter of 2020“, 23/2021, 16.02. 2021

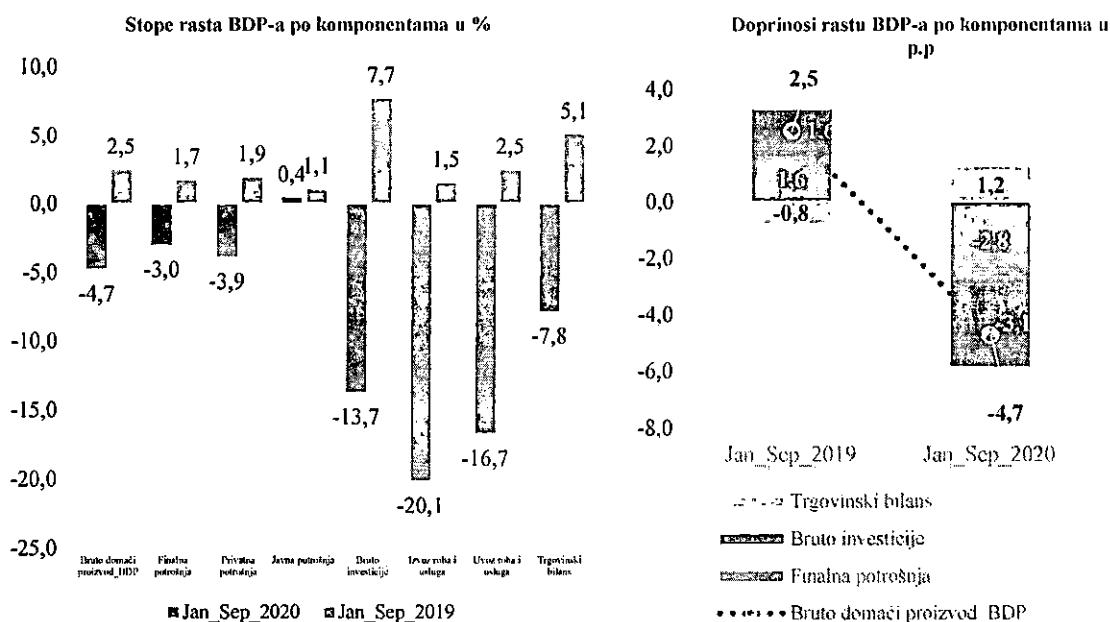
² Napomena, pokazatelji za zemlje EU obuhvataju cijelu 2020. godinu, dok su usljed nedostatka podataka za zemlje zapadnog Balkana korišteni podaci za period januar-septembar 2020. godine.

Preliminarni podaci BHAS-a (statistika nacionalnih računa podaci za period januar-septembar 2020. godine) ukazuju na to da su se ova dešavanja u glavnim trgovinskim partnerima i uvođenje „lockdown-a“ izrazito negativno odrazili na privredna kretanja u Bosni i Hercegovini gdje je zabilježen pad BDP-a od 4,7%.³ Posmatrano po kvartalima registrirane stope su iznosile K1 2020: 1,7%, K2 2020: -9,3% i u K3 2020: -6,3% u odnosu na isti period prethodne godine. Međutim, vrijedi također istaći da se Bosna i Hercegovina u tom smislu apsolutno ne razlikuje od ostalih zemalja u ovom dijelu svijeta, i imajući u vidu razmjere ekonomske krize koja je zхватila cijeli svijet ovakva ekonomska kretanja u zemlji su bila očekivana. S druge strane, ako se detaljnije posmatra struktura privrednih kretanja u 2020. godine može se konstatovati da je ovaj pad BDP-a posljedica istovremenog pada kako agregatne ponude tako i agregatne tražnje što je osnovno obilježije negativnog utjecaja globalne pandemije virusa Covid-19. Ako se ima u vidu da je Bosna i Hercegovina u vanjskotrgovinskom smislu gotovo u potpunosti orijentisana ka tržištima zemalja EU i regiona, ne iznenađuje činjenica da je ovaj segment privrede najžešće pogođen krizom koju je izazvala pandemija. Tako je pad privredne aktivnosti u glavnim trgovinskim partnerima rezultirao slabljenjem izvozne tražnje za bh. izvoznim proizvodima i smanjenjem ukupne vanjskotrgovinske razmjene za oko 1/5 u odnosu na isti period prethodne godine. Prema podacima BHAS-a, Bosna i Hercegovina je u prvih 9 mjeseci 2020. godine zabilježila pad ukupnog izvoza (robe i usluge) od oko 20 % u realnom smislu u odnosu na isti period prethodne godine, dok je pad uvoza iznosio oko 17%. Ova dešavanja u vanjskom sektoru odnosno slabljenje agregatne ponude kao i eskalacija globalne pandemije Covid-19 posljedično su imale negativan utjecaj na sve segmente domaćeg tržišta. Pad fizičkog obima industrijske proizvodnje, smanjenje zaposlenosti i plata, smanjen priliv doznaka građana iz inostranstva, slabija kreditna aktivnost i pad prometa u maloprodaji ukazuju na slabljenje raspoloživog dohotka građana u Bosni i Hercegovini. Tako je prema podacima BHAS-a za period januar-septembar 2020. godine usljed oslabljenog raspoloživog dohotka građana i manjoj sklonosti ka potrošnji došlo i do pada privatne (domaćinstva) potrošnje od oko 4% u realnom smislu. S druge strane, novonastale okolnosti usljed pandemije virusa Covid-19 zahtjevale su pojačan angažman institucija u Bosni i Hercegovini kroz povećanje izdataka za zaštitu javnog zdravstva i saniranje ekonomskih posljedica krize što je dovelo do povećanja javne potrošnje od oko 0,4%.⁴ Međutim ovo povećanje nije ni izbliza dovoljno da bi se iskompenzirali gubici nastali u okviru privatne potrošnje, tako da je pad finalne potrošnje u Bosni i Hercegovini iznosio 3% što je praktički značilo i pad BDP-a obzirom da finalna potrošnja ima zastupljenost sa oko 90% u strukturi BDP-a. Investicije u strukturi BDP-a imaju nešto niži nivo zastupljenosti od oko 18% što je prilično skromno za zemlju koja teži višem stadiju ekonomskog razvoja kakva je Bosna i Hercegovina. Novonastale okolnosti usljed izbijanja globalne pandemije virusa Covid-19 koje karakteriše neizvjesnost tržišta, peimistična očekivanja i limitirani izvori finansiranja rezultirali su smanjenjem bruto investicija od oko 14% u odnosu na isti period prethodne godine. Pregled strukture ekonomskog rasta u Bosni i Hercegovini za period januar-septembar 2020. godine prikazan je na grafikonu ispod:

³Agencija za statistiku Bosne i Hercegovine, Saopštenje, „Bruto domaći proizvod, rashodni pristup tromjesečni podaci“, 06.01.2021. godine.

⁴ Vrijedi istaći da će pad javnih prihoda uz očekivano povećanje javnih rashoda usljed Covid 19 vrlo vjerovatno rezultirati budžetskim deficitom, te oslabiti fiskalnu poziciju Bosne i Hercegovine u 2020. godini.

Grafikon 2: Struktura kretanja BDP-a u BiH po komponentama u 2020. godini

Izvor: BHAS

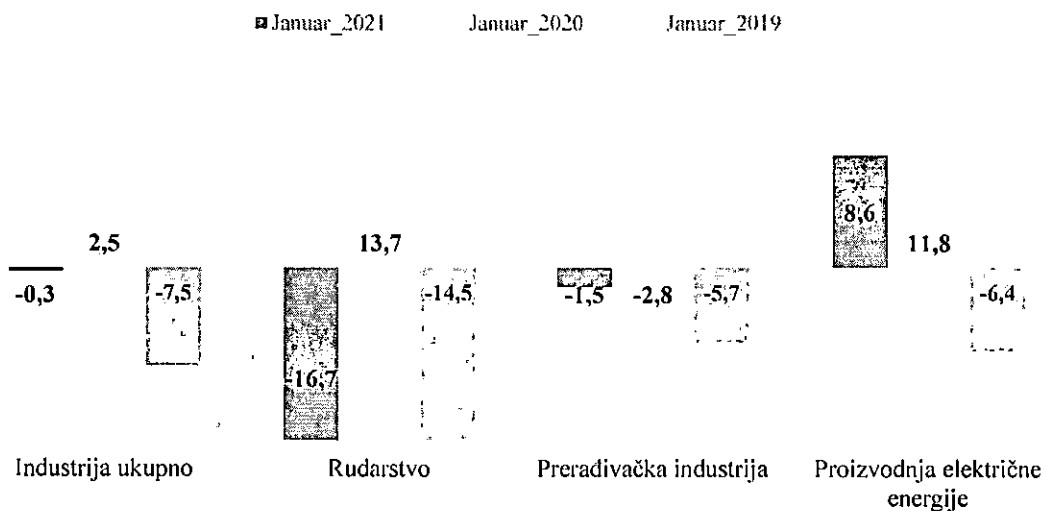
Kada je u pitanju kretanje ekonomskih pokazatelja za 2021. godinu vrijedi istaći da trenutno raspoloživi statistički podaci nisu dovoljni kako bi se procijenilo kretanje ekonomskog rasta u Bosni i Hercegovini. Naime, u vrijeme pripreme ovog izvještaja pored nacionalnih računa mnogi kratkoročni statistički podaci nisu bili raspoloživi za upotrebu što je onemogućilo detaljniju analizu ekonomskih kretanja u Bosni i Hercegovini za januar 2021. godine. U nastavku ovog izvještaja predstavljena su ekonomska kretanja u okviru pojedinih sektora i oblasti u zavistosti o raspoloživosti podataka za januar 2021. godine.

1. Realni sektor

Kretanje industrijske proizvodnje

Prema preliminarnim podacima BHAS-a za januar 2021. godine u Bosni i Hercegovini je zabilježila stagnacija fizičkog obima industrijske proizvodnje sa registriranom stopom od -0,3% u odnosu na isti mjesec prethodn godine.⁵ Posmatrano po sektorima, pad proizvodnje je zabilježen u okviru prerađivačke industrije 1,5% i sektora rudarstvo od -16,7%, dok je u sektoru za proizvodnju električne energije zabilježeno povećanje proizvodnje od 8,6%.

Grafikon 3: Pregled kretanja fizičkog obima industrijske proizvodnje za januar 2021. godine po sektorima

Izvor: BHAS

Tržište rada

Podaci o broju zaposlenih lica u Bosni i Hercegovini za januar 2021. godine nisu objavljeni od strane BHAS-a u periodu pripreme Informacije, pa se podaci u tekstu odnose na decembar odnosno prosjek 2020. godine.

Broj zaposlenih lica u Bosni i Hercegovini u decembru 2020. godine je manji je za 0,9% u odnosu na isti mjesec prethodne godine i iznosio oko 813,9⁶ hiljada. Pandemija virusa COVID-19 imala je veliki uticaj na broj zaposlenih lica. Prosječan broj zaposlenih lica u periodu I-XII 2020. godine iznosio je oko 812,6 hiljada i manji je za 1% u odnosu na 2019. godinu. Najznačajnije smanjenje broja zaposlenih lica u 2020. godini bilo je u području djelatnosti prerađivačke industrije, djelatnosti trgovine na veliko i malo, te djelatnosti pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane (hotelijerstva i ugostiteljstva).

Smanjenje obima proizvodnje u prerađivačkoj industriji (detaljnije u poglavlju o industrijskoj proizvodnji), uticalo je na prosječan broj zaposlenih lica u ovoj djelatnosti koji je u 2020. godini smanjen za 2,1% g/g uz negativan doprinos rastu ukupnog broja zaposlenih oko 0,4 p.p. Broj

⁵ Agencija za statistiku Bosne i Hercegovine, Saopštenje, „Indeks obima industrijske proizvodnje u Bosni i Hercegovini za januar 2021. godine-prethodni podaci“, 10.03.2021. godine.

⁶ Privremeni podatak. Na osnovu polugodišnjeg istraživanja s punim obuhvatom RAD-15, stanje 30. septembar 2020. godine, početkom decembra 2020. godine napravljena je korekcija objavljenih podataka o zaposlenim osobama, dobijenih mjesečnim istraživanjem RAD-I. Stoga su podaci do septembra 2020. godine konačni, a za ostale mjesece 2020. godine privremeni.

zaposlenih lica je značajno smanjen i u području djelatnosti trgovine na veliko i malo, popravka motornih vozila i motocikala (-2% g/g) uz negativan doprinos rastu od 0,4 p.p.⁷ Bitno je naglasiti da najveći broj zaposlenih lica u Bosni i Hercegovini radi u pomenutim djelatnostima (oko 38,3%). Uz smanjen broj posjeta i noćenja turista u Bosni i Hercegovini u području djelatnosti pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane prosječan broj zaposlenih lica u 2020. godini je manji za 6,1% g/g uz negativan doprinos rastu oko 0,3 p.p.⁸

Iako je broj zaposlenih lica je smanjen u mnogim djelatnostima (umjetnost, zabava i rekreacija, obrazovanja, vađenje rude i kamena, poljoprivrede, ribolova i šumarstva, prevoza i skladištenja, poslovanja nekretninama itd.) njihov doprinos smanjenju ukupnog broja zaposlenih u Bosni i Hercegovini je bio manji u poređenju sa prethodno navedenim područjima djelatnosti.

U periodu izrade Informacije podaci o broju registrovanih nezaposlenih lica za januar 2021. godine nisu objavljeni, pa se podaci u tekstu odnose na decembar odnosno prosjek 2020. godine.

Broj registrovanih nezaposlenih lica u decembru 2020. godine je iznosio oko 413,6 hiljada i uvećan je za 2,9% u odnosu na decembar 2019. godine. Prosječan broj registrovanih nezaposlenih lica u periodu I-XII 2020. godine iznosio je oko 415,2 hiljada i veći je za 1% g/g.

Anketna stopa nezaposlenosti za 2020. godinu dostupna je trenutno za K1 i K2 2020. godine i iznosila je 16,7% i 16% respektivno.

Tabela 1: Broj zaposlenih lica (revidiran podatak) i registrovanih nezaposlenih lica u Bosni i Hercegovini

Mjesec	Broj zaposlenih lica u Bosni i Hercegovini	Stopa rasta g/g (u odnosu na isti period prethodne godine)	Broj registrovanih nezaposlenih lica u Bosni i Hercegovini	Stopa rasta g/g (u odnosu na isti period prethodne godine)
☐ 2019	820.974	2,3%	411.230	-9,0%
I-2020	824.504	1,3%	406.167	-6,3%
II-2020	822.892	1,6%	402.888	-6,3%
III-2020	821.082	1,1%	398.270	-5,9%
IV-2020	804.777	-2,2%	419.582	1,4%
V-2020	804.828	-2,4%	421.474	3,6%
VI-2020	808.700	-2,1%	421.300	3,9%
VII-2020	808.028	-2,3%	426.252	4,7%
VIII-2020	803.902	-2,2%	427.593	5,1%
IX-2020	811.037	-2,0%	417.957	3,6%
X-2020	812.691	-1,1%	414.402	3,3%
XI-2020	814.715	-0,9%	413.254	3,0%
XII-2020	813.942	-0,9%	413.627	2,9%
☐ 2020	812.592	-1,0%	415.231	1,0%

Izvor: BHAS, Agencija za rad i zapošljavanje Bosne i Hercegovine, zavodi za zapošljavanje u Bosni i Hercegovini

Podatak o prosječnoj neto plati za januar 2021. godine nije objavljen u periodu izrade Informacije pa se podaci odnose na decembar odnosno prosjek 2020. godine.

^{7 7} Ukupan promet distributivne trgovine u Bosni i Hercegovini, kalendarski prilagođen, u periodu 2020/2019 ostvario je pad od 9,1%. Distributivna trgovina uključuje sve oblike trgovačkih aktivnosti, od nabavke robe od proizvođača do isporuke robe krajnjem potrošaču na domaćem tržištu. Ona obuhvata: trgovinu na veliko za vlastiti račun, posredovanje u trgovini na veliko, trgovinu na malo i popravke motornih vozila i motocikla, te trgovinu predmetima za ličnu upotrebu ili upotrebu u domaćinstvu. Izvor: BHAS, Poslovne statistike, indeksi prometa distributivne trgovine IV kvartal 2020. godine.

⁸ U periodu januar – decembar 2020. turisti su ostvarili 498.090 posjeta, što je manje za 69,7% i 1.235.971 noćenja, što je manje za 63,4% u odnosu na isti period 2019. godine. Izvor: BHAS, Statistika turizma, kumulativ, januar-decembar 2020. godine.

U decembru 2020. godine nastavljen je rast prosječne neto plate u Bosni i Hercegovini koja je iznosila 988 KM i nominalno veća je za 3,8% u odnosu na decembar 2019. godine. Prosječna neto plata u 2020. godini iznosila je 956 KM uz nominalni rast od 3,8% u odnosu na 2019. godinu uz brži realni rast zbog deflacije od 1%.

Kao i prethodnih godina, najveća prosječna isplaćena neto plata u 2020. godini bila je u području finansijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja (1.576 KM), dok je najniža prosječna isplaćena neto plata u području djelatnosti pružanja smještaja, te pripreme i usluživanja hrane (587 KM). Najveće nominalne stope rasta prosječne neto plate u 2020. godini bile su u području djelatnosti zdravstvene i socijalne zaštite (4,7% g/g), obrazovanja (4,6% g/g), građevinarstvu (4,4%), administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti (4,3% g/g) te javne uprave i odbrane, obaveznog socijalnog osiguranja (4% g/g). Jedina područja djelatnosti koja su u 2020. godini imala negativan nominalni rast prosječne neto plate su poslovanje nekretninama (-2,8% g/g) i stručnim, naučnim i tehničkim djelatnostima (-1,3% g/g).

Tabela 2: Prosječna neto plata u Bosni i Hercegovini i stope rasta u odnosu na isti period prethodne godine

	Prosječna neto plata u Bosni i Hercegovini (u KM)	Nominalna stopa rasta prosječne neto plate (g/g)
I-XII 2019	921	4,8%
I-2020	945	3,5%
II-2020	941	5,1%
III-2020	950	4,8%
IV-2020	942	2,9%
V-2020	940	1,4%
VI-2020	955	4,9%
VII-2020	965	3,6%
VIII-2020	953	3,0%
IX-2020	962	5,0%
X-2021	961	3,1%
XI-2021	966	4,2%
XII-2020	988	3,8%
I-XII 2020	956	3,8%

Izvor: BHAS

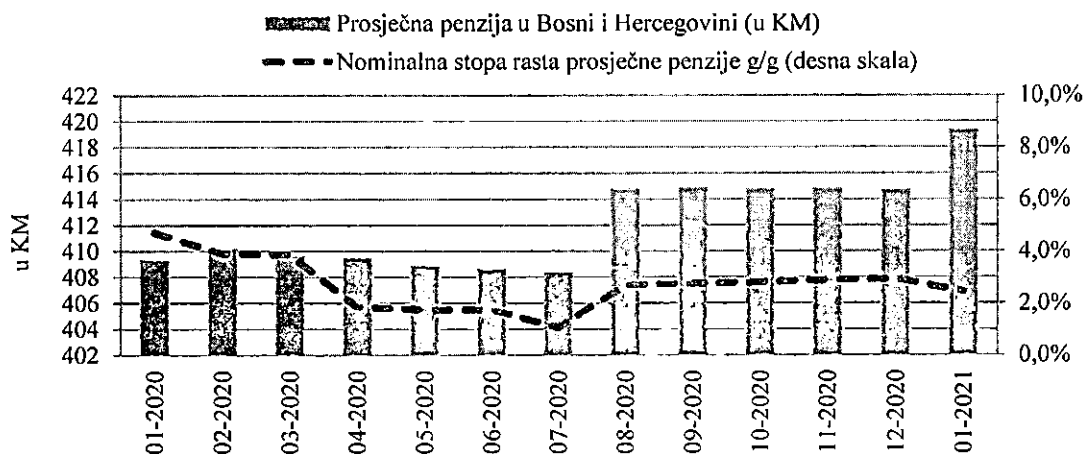
U Bosni i Hercegovini u januaru 2021. godine prosječna penzija je iznosila oko 419⁹ KM i nominalno je veća za 2,4% u odnosu na januar 2020. godine što je rezultat uvećanja penzija u oba entiteta tokom 2020. godine ali i uvećanja penzija u januaru 2021. godine u Republici Srpskoj.¹⁰ Najniža penzija u Federaciji Bosne i Hercegovine u januaru 2020. godine iznosila 382,2 KM i nije se mijenjala u odnosu na prethodni mjesec. S druge strane, u Republici Srpskoj, najniža penzija je uvećana u januaru 2021. godine u odnosu na prethodni mjesec i iznosila je 207,9 KM za penzijski staž do 15. godina. Broj penzionera u Bosni i Hercegovini u januaru 2021. godine je uvećan za 1,1% u odnosu na januar 2020. godine i iznosio je oko 694,8 hiljada.¹¹

⁹ Prosječna penzija u Bosni i Hercegovini je izračunata na osnovu prosječnih mjesečnih penzija ponderisanih udjelom ukupnog broja penzionera u svakom od entiteta u ukupnom broju penzionera.

¹⁰ U Republici Srpskoj penzije ostvarene do 31.12.2020. godine svim korisnicima prava usklađuju se od 01.01.2021. godine i povećavaju za 3% (redovno godišnje usklađivanje 2,16% i vanredno povećanje 0,84%). Izvor: Fond za penzijsko i invalidsko osiguranje Republike Srpske, Vijesti, penzije za januar 2021. godine.

¹¹ Broj penzionera u Bosni i Hercegovini u analizi predstavlja zbir penzionera koji primaju penzije od Federalnog zavoda za penzijsko i invalidsko osiguranje i Fonda za penzijsko i invalidsko osiguranje Republike Srpske bez obzira na mjesto prebivališta (u ili izvan Bosne i Hercegovine).

Grafikon 4: Prosječna penzija u Bosni i Hercegovini

Izvor: Federalni zavod za penzijsko i invalidsko osiguranje, Fond za penzijsko i invalidsko osiguranje Republike Srpske, DEP kalkulacije

2. Javne finansije

U mjesecu januaru 2021. godine nastavljen je trend pada privredne aktivnosti, uzrokovane pandemijom Covid-19, kao i ukupno naplaćenih prihoda kako od indirektnih poreza, tako i od prihoda u nadležnosti entitetskih poreskih uprava. Tokom prvog mjeseca 2021. godine, u Bosni i Hercegovini ukupno je prikupljeno oko 1,1 milijardu KM javnih prihoda, po osnovu indirektnih i direktnih poreza, socijalnih doprinosa, taksi, kazni i naknada. U poređenju sa istim mjesecom prethodne godine, javni prihodi su smanjeni za oko 4,6%. U strukturi javnih prihoda dominiraju prihodi entitetskih poreskih uprava sa oko 52%.

Indirektni porezi u Bosni i Hercegovini

Naplaćeni prihodi. Početkom 2021. godine nastavljen je trend pada privredne aktivnosti, uzrokovane pandemijom Covid-19, kao i ukupno naplaćenih prihoda od indirektnih poreza. Tokom prvog mjeseca 2021. godine, Uprava za indirektno oporezivanje Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu UIO) ukupno je naplatila oko 555,5 miliona KM bruto prihoda od indirektnih poreza, što je za 8,9% manje nego u istom mjesecu prethodne godine. Usljed smanjene naplate bruto prihoda od indirektnih poreza, ali i porastu povrata sa Jedinstvenog računa UIO od 1,2% g/g (u daljem tekstu JR UIO), stopa rasta neto prihoda od indirektnih poreza je takođe negativna. Odnosno, u poređenju sa istim mjesecom prethodne godine, neto prihodi od indirektnih poreza su zabilježili smanjenje od 11,1% i iznosili su oko 441 milion KM. Sve kategorije prihoda iz nadležnosti UIO Bosne i Hercegovine, kao i u ranije posmatranim periodima, dale se negativan doprinos stopi rasta neto prihoda od indirektnih poreza i to: porez na dodatu vrijednost od 6,5 p.p. (u daljem tekstu PDV), prihodi od akciza 3,9 p.p., prihodi od carina 0,8 p.p. i prihodi od putarina 1,1 p.p.

Tabela 3: Naplata i raspodjela prihoda od indirektnih poreza (rast g/g u % ako nije drugačije naznačeno)

	jan-19	jan-20	jan-21
Bruto prihodi - prikupljeno	9,3	-1,8	-8,9
Povrati	3,2	-7,4	1,2
Neto prihodi - prikupljeno	10,9	-0,5	-11,1
<i>PDV</i>	9,9	7,2	-10,4
<i>Carine</i>	-2,5	2,0	-20,7
<i>Akcize</i>	3,1	-14,6	-16,6
<i>Putarine</i>	58,4	-1,8	-12,4
<i>Ostali prihodi</i>	-7,7	3,6	5,2
<i>Neusklađeni prihodi</i>	43,7	-24,0	77,8
Raspoloživo zaraspodjelu	7,6	-1,2	-9,4
Minimalne rezerve	5,5	-6,9	1,0
Budžeti	8,2	0,3	-11,8
<i>Servis vanjskog duga</i>	-18,0	-26,7	2,8
<i>Federacija Bosna i Hercegovina</i>	-22,6	-24,7	-1,1
<i>Republika Srpska</i>	-9,5	-29,9	9,2
<i>Brčko Distrikt</i>	-53,3	-100,0	...
Raspodjeljeno nakon servisa vanjskog duga	11,0	2,4	-12,6
<i>Institucije Bosne i Hercegovine</i>	0,0	-0,8	-1,0
<i>Federacija Bosna i Hercegovina</i>	13,2	2,6	-16,1
<i>Republika Srpska</i>	13,2	4,0	-11,2
<i>Brčko Distrikt</i>	7,6	0,1	-13,6

Izvor: UIO Bosne i Hercegovine

PDV. Bruto prihodi od PDV-a u januaru mjesecu 2021. godine su iznosili oko 388 miliona KM, što je za 7,7% manje nego u istom mjesecu 2020. godine. Neto prihodi po osnovu PDV-a, tokom istog perioda, su iznosili oko 277 miliona KM, što je za 10,4% g/g manje. Tokom posmatranog mjeseca, u strukturi naplaćenih prihoda od PDV-a došlo je do promjene: dominiraju prihodi naplaćeni iz prometa domaćih roba i usluga (56,2%), čije smanjenje je iznosilo oko 4,1% g/g, dok su prihodi od PDV-a od uvoza roba manji za 11,9% g/g.

Akcize. Od 01.01.2021. na snazi je Odluka o utvrđivanju posebne i minimalne akcize na cigarete i duvan za pušenje za 2021. godinu¹². Neto prihodi od akciza u januaru mjesecu tekuće godine su iznosili oko 97 miliona KM i manji su za 16,6% u odnosu na isti mjesec prethodne godine.

Prihodi od akciza po osnovu uvoznih proizvoda su manji za 16,3% g/g, dok su prihodi od akciza na domaće proizvode, manji za oko 17,0% g/g. Ako se uvozne akcize posmatraju po vrstama proizvoda, uočava se da su prihodi od akciza na naftu i naftne preradevine smanjeni za oko 13,3% g/g, dok su prihodi od akciza na duvanske preradevine manji za 19,1% g/g.

Značajan pad prihoda zabilježen je kod akciza na domaći duvan i duvanske preradevine (46,5% g/g). U kategoriji prihoda od akciza na domaće proizvode, samo kod prihoda od akciza na domaći alkohol i alkoholna pića (6,6% g/g) i bezalkoholna pića (8,8% g/g) je zabilježeno povećanje, tokom posmatranog perioda. Prihoda od akciza an promet domaćom naftom i naftnim derivatima, skoro da i nije bilo.

Putarine. Ukupno naplaćeni prihodi od putarina u mjesecu januaru 2021. godine iznosili su oko 39 miliona KM. U poređenju sa istim mjesecom prethodne godine isti su manji za 12,4% g/g.

¹² Odluka o utvrđivanju posebne i minimalne akcize na cigarete i iznos akcize na duvan za pušenje za 2021. godinu („Službeni glasnik BiH“, broj 78/20), a koja se primjenjuje od 01.01.2020. godine. Odlukom je definisano da se od 01.01.2020. godine, na cigarete i duvan za pušenje plaća sljedeća akciza i to :

1. akciza na cigarete - minimalna akciza (proporcionalna+specifična) iznosi 3,25 KM za pakovanje cigareta od 20 komada:
- proporcionalna akciza po stopi od 42% na osnovicu utvrđenu u skladu sa članom 15. stav (1) tačka b) Zakona o akcizama u Bosni i Hercegovini („Službeni glasnik BiH“, br. 49/09, 49/14, 60/14 i 91/17) i
- specifična akciza u iznosu od 82,50 KM za 1.000 komada, odnosno 1.65 KM za pakovanje od 20 komada
2. akciza na duvan za pušenje u iznosu od 130,00 KM po kilogramu.

Carine. Neto prihodi od carinskih dažbina u mjesecu januaru 2021. godine su iznosili oko 15 miliona KM. U poređenju sa istim mjesecom prethodne godine isti su manji za oko 20,7% g/g.

Raspoređeni prihodi. U prvom mjesecu 2020. godine, ukupni prihodi raspoloživi za raspodjelu su iznosili oko 550 miliona KM. Nakon izdvajanja sredstava za izgradnju autoputeva i izgradnju i rekonstrukciju drugih puteva u Bosni i Hercegovini u iznosu od oko 32,7 miliona KM, minimalne rezerve u iznosu od oko 113,7 miliona KM i sredstava za finansiranje institucija Bosne i Hercegovine u iznosu od 60,2 miliona KM, UIO Bosne i Hercegovine, je izvršila raspored preostalih sredstava u iznosu od oko 342,9 miliona KM krajnjim korisnicima prema važećim koeficijentima¹³. Od tog iznosa Federaciji Bosne i Hercegovine je doznačeno ukupno oko 215,4 miliona KM (za servis vanjskog duga oko 16,6 miliona KM), Republici Srpskoj oko 115,3 miliona KM (za servis vanjskog duga oko 10,8 miliona KM) i Brčko Distriktu oko 12,2 milion KM (za servis vanjskog duga 19 hiljada KM). U poređenju sa istim periodom prethodne godine raspoređena sredstva sa jedinstvenog računa UIO za servis vanjskog duga su veća za 2,8%, dok su raspoređena sredstva krajnjim korisnicima, nakon servisiranja obaveza vanjskog duga smanjena za svega 12,6%.

Direktni porezi, doprinosi i neporeski prihodi

Entitetske poreske uprave su u januaru mjesecu 2020. godine, ukupno prikupile oko 600 miliona KM javnih prihoda, iz svojih nadležnosti. Navedeni prihodi su ostarili neznatan rast od svega 1,8% u poređenju sa istim mjesecom 2019. godine. Najveća i najznačajnija kategorija prihoda su prihodi po osnovu socijalnih doprinosa, čiji rast i jeste zaslužan za rast prihoda poreskih uprava. Prihodi od direktnih poreza, kao i ostali prihodi koje su naplatile poreske uprave bilježe smanjenje. Detalji slijede u tabeli ispod.

Tabela 4: Prihodi od direktnih poreza, doprinosa, taksi, naknada i kazni u januaru

Naziv prihoda	Federacija Bosne i Hercegovine			Republika Srpska			Bosna i Hercegovina		
	miliona KM		rast u %	miliona KM		rast u %	miliona KM		rast u %
	2020	2021		2020	2021		2020	2021	
Direktni porezi	69,2	65,1	-5,9	27,2	30,1	10,4	96,4	95,2	-1,3
Porez na dohodak	34,6	33,9	-1,8	15,3	16,2	6,5	49,8	50,2	0,7
Porez na dobit	23,0	20,6	-10,3	10,2	11,8	15,9	33,2	32,5	-2,2
Porezi građana	11,5	10,5	-9,4	1,8	2,0	12,8	13,3	12,5	-6,4
Ostali porezi	0,1	0,1	-25,9	0,0	0,0	-	0,1	0,1	-25,9
Takse, kazne i naknade	61,9	53,1	-14,1	25,3	30,6	20,8	87,2	83,7	-4,0
Doprinosi	293,5	286,9	-2,3	122,3	131,4	7,4	415,8	418,3	0,6
PIO	164,8	159,6	-3,2	69,2	74,1	7,1	233,9	233,7	-0,1
Zdravstvo	115,4	113,9	-1,3	44,5	48,1	8,1	159,9	162,0	1,3
Nezaposleni	13,4	13,4	0,2	2,2	2,3	6,1	15,6	15,7	1,0
Dječija zaštita	0,0	0,0	-	5,9	6,3	6,9	5,9	6,3	6,9
Zapošljavanje invalida	0,0	0,0	-	0,5	0,6	5,2	0,5	0,6	5,2
Ostali prihodi	0,5	0,8	65,2	0,2	0,0	-	0,7	0,8	17,1
UKUPNO	425,1	405,9	-4,5	175,1	192,1	9,7	600,1	598,0	-0,4

Socijalni doprinosi. Prihodi po osnovu doprinosa, tokom posmatranog mjeseca, su iznosili oko 416 miliona KM, čime su oвеćani za 5,3% g/g. Posmatrani na nivou Bosne i Hercegovine, sve kategorije prihoda od doprinosa bilježe pozitivne stope rasta, uprkos smanjenju prihoda od

¹³ Odlukom Upravnog odbora UIO Bosne i Hercegovine, broj: 02-17-03-4-1/2020, utvrđeni su privremeni koeficijenti raspodjele sredstava sa JR za period oktobar-decembar 2020. godine, i isti su se primjenjivali i u januaru 2021. godine, a iznose: Federacija Bosna i Hercegovina 62,83%, Republika Srpska 33,62% i Brčko Distrikt Bosne i Hercegovine 3,55%.

doprinosa za osiguranje od nezaposlenosti u naležnosti Poreske uprave Republike Srpske. Navedeno smanjenje je rezultat izmjene i dopune Zakona o doprinosima Republike Srpske.

Direktni porezi. Prihodi po ovom osnovu na nivou Bosne i Hercegovine, i sa početkom 2020. godine, nastavljaju da se smanjuju. Na kraju januara mjeseca po osnovu direktnih poreza ukupno je naplaćeno oko 96 miliona KM, što je za 6,3% manje nego u istom mjesecu prethodne godine. Sve kategorije direktnih poreza bilježe smanjenje, osim prihoda od poreza na dobit, što je rezultat rasta ove kategorije prihoda u nadležnosti Poreske uprave Federacije Bosne i Hercegovine. Na rast poreza na dobit u najvećoj mjeri su uticali rast prihoda od poreza na dobit pravnih lica u oblasti elektroprivrede i pravnih lica iz oblasti priređivanja igara na sreću. Što se tiče poreza na dohodak, najveći uticaj na smanjenje su imali prihodi od poreza na lična primanja, obavljanje samostalne i nesamostalne djelatnosti.

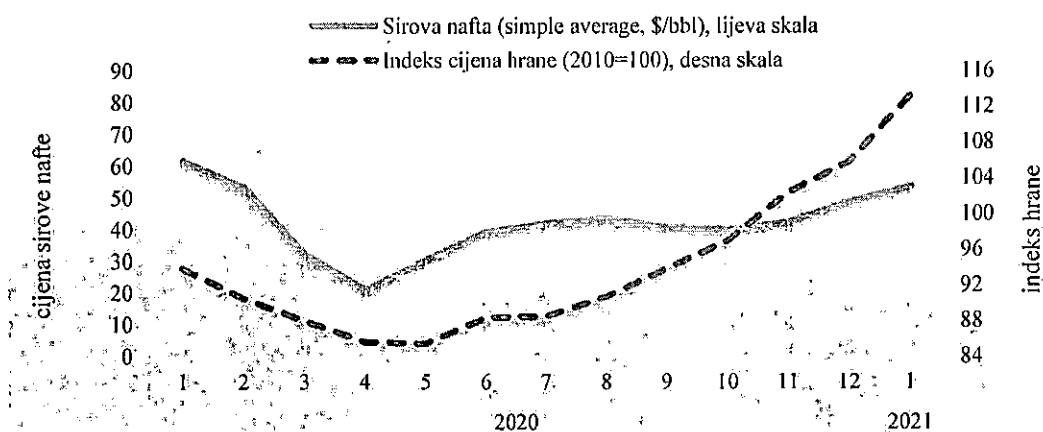
Takse, kazne i naknade. Po osnovu različitih taksi, naknada i kazni u januaru mjesecu 2020. godine, ukupno je naplaćeno oko 87 miliona KM, što je za 4,1% manje nego u istom mjesecu 2019. godine. Na smanjenje prihoda u kategoriji taksi najviše su uticale smanjenje naplate raznih administrativnih taksi, komunalnih taksi. U kategoriji naknada najveći negativan doprinos rastu ove kategorije prihoda dali su smanjenje prihoda od naknada za uređivanje građevinskog zemljišta i koncesionih naknada.

3. Cijene, monetarni i finansijski sektor

Cijene

U januaru 2021. godine cijena sirove nafte na svjetskom tržištu energenata prema podacima Svjetske banke bila je nešto viša u odnosu na prethodni mjesec (oko 5 \$/barelu) i iznosila je 53,6 \$/barelu. U pređenju sa januarom 2020. godine, cijena sirove nafte bila je niža za 13%. S druge strane, indeks hrane na svjetskom tržištu u januaru 2021. godine nastavio je da raste što se može vidjeti na grafionu ispod, odnosno cijena hrane u posmatranom mjesecu 2021. godine uvećana je za 20,6% u poređenju sa januarom 2020. godine.

Grafikon 5: Kretanje cijena sirove nafte i indeksa hrane na svjetskom tržištu

Izvor: Svjetska banka

Smanjenje ukupnog nivoa cijena nastavljeno je u januaru 2021. godine. Deflacija mjerena indeksom potrošačkih cijena u Bosni i Hercegovini u januaru 2021. godine je iznosila 1,7% u poređenju sa januarom 2020. godine. Smanjenje cijena je zabilježeno u odjeljcima odjeće i

obuće, stanovanja, vode, el. energije, plina i drugih energenata, namještaja, kućnih uređaja i redovnog održavanja kuće te odjeljku prevoza što se može vidjeti u tabeli ispod. Suprotno, najbrži rast cijena bio je u odjeljku alkoholnih pića i duvana (1,9% g/g).¹⁴

U odjeljku odjeće i obuće cijene su niže za 10,9% g/g u januaru 2021. godine u odnosu na isti mjesec 2020. godine i na taj način utiču na smanjenje ukupnog nivoa cijena. Cijene u odjeljku namještaja, kućnih uređaja i redovnog održavanje kuće bile su niže za 1,4% g/g, a cijene u odjeljku stanovanja, vode, el. energije, plina i drugih energenata su smanjene za 1% g/g u posmatranom periodu. Na smanjenje cijena u okviru stanovanja značajno su uticale cijene tečnih goriva i plina. Veliki deflatorski pritisak na ukupni nivo cijena u Bosni i Hercegovini imale su cijene u odjeljku prevoza koje su u posmatranom mjesecu bile niže za 9,4% g/g čemu su najviše doprinijele niže cijene sirove nafte i naftnih derivata.

Cijene u odjeljku koji zauzima najveći dio ukupnog indeksa potrošačkih cijena (hrana i bezalkoholna pića) su ostale skoro nepromijenjene u odnosu na januar prethodne godine (rast 0,1%).

Pregled indeksa potrošačkih cijena po odjeljcima dat je u tabeli ispod.

Tabela 5: Indeks potrošačkih cijena u Bosni i Hercegovini

Odjeljak	Januar 2021	Januar 2020
00 Ukupan indeks	99,0	98,3
01 Hrana i bezalkoholna pića	101,0	100,1
02 Alkoholna pića i duvan	104,5	101,9
03 Odjeća i obuća	90,0	89,1
04 Stanovanje, voda, el. energija, plin i dr. energenti	99,6	99,0
05 Namještaj, kućni uređaji i redovno održavanje kuće	98,9	98,6
06 Zdravstvo	101,0	100,9
07 Prevoz	91,4	90,6
08 Komunikacije	100,5	100,1
09 Rekreacija i kultura	100,5	100,0
10 Obrazovanje	100,1	100,3
11 Restorani i hoteli	102,1	100,6
12 Ostala dobra i usluge	100,0	100,6

Izvor: BHAS

Monetarni sektor

Ukupna novčana masa na kraju siječnja iznosila je 28,4 mlrd. KM što je povećanje za 7,8%. Rastu M2 doprinijeli su transakcijski novac (M1) sa stopom rasta od 15,1% g/g i iznosom od 15,2 mlrd. KM i kvazi novac (QM) sa rastom od 0,5% g/g i vrijednosti od 13,2 mlrd. KM. Najveći doprinos rastu M2 u okviru transakcijskog novca, imali su prenosivi depoziti u domaćoj valuti sa 4,7 p.p. i stopom rasta od 13,7% g/g koji su dostigli iznos od 10,2 mlrd. KM. Gotovina izvan banaka ostvarila je iznos od 5 mlrd. KM što je rast od 18% g/g i time je druga po doprinosu rastu ukupne novčane mase, 2,9 p.p. U okviru kvazi novca (QM) najveći doprinos sa 1,6 p.p., stopom rasta od 16,7% g/g i iznosom od 2,9 mlrd. KM ostvarili su prenosivi depoziti u stranoj

¹⁴ Upravni odbor Uprave za indirektno oporezivanje donio je Odluku o utvrđivanju specifične i minimalne akcize na cigarete i iznos akcize na duvan za pušenje za 2021. godinu. Minimalna akciza za pakovanje cigareta od 20 komada iznosi 3,25 KM (u 2020. godini je iznosila 3,04 KM), a specifična akciza iznosi 1,65 KM za pakovanje cigareta od 20 komada. Akciza na duvan za pušenje utvrđuje se u visini od 80% minimalne akcize na cigarete utvrđene u članu 3. stav (3) ove odluke iznosi 130 KM po kilogramu (u 2020. godini je iznosila 121,6 KM po kilogramu). Izvor: Odluka o utvrđivanju specifične i minimalne akcize na cigarete i iznos akcize na duvan za pušenje za 2021. godinu.

valuti. Ostali depoziti u stranoj valuti ostvarili su iznos od 7,3 mlrd. KM i negativnu stopu rasta od 4,3% i samim tim i negativan doprinos rastu M2 od 1,3 p.p.

Tabela 6: Kretanje novčane mase u siječnju 2021. godine

Opis	Gotovina izvan banaka	Depoziti banaka kod monetarnih vlasti	Transakcijski novac (M1)	Ostali depoziti u domaćoj valuti	Devizni depoziti u stranoj valuti	Ostali depoziti u stranoj valuti	Kredite (M2)	Stopa rasta (p.p.)
	1	2	3=1+2	4	5	6	7=4+5+6	8=3+7
Stanje u mil. KM	5'027.9	10'162.3	15'190.2	3'022.1	2'940.5	7'266.6	13'229.2	28'419.3
Stopa rasta/g	18.0%	13.7%	15.1%	-0.8%	16.7%	-4.3%	0.5%	7.8%

Izvor: CBBiH

Ukupan iznos pričuvnog novca (M0) bio je 12,3 mlrd KM sa povećanjem od 12,2% g/g. Sa 50,3%, najveće učešće ima gotovina izvan monetarnih vlasti koja je dostigla iznos od 6,2 mlrd. KM što je uvećanje od 19,2% g/g te je imala doprinos rastu M0 za 9,1 p.p. Drugo najveće učešće bilježe, sa 47,7%, depoziti banaka kod monetarnih vlasti koji su mjesec završili sa stopom rasta od 5,1%, iznosom od 5,9 mlrd. KM i pozitivnim doprinosu rastu M0 od 2,6 p.p.

Tabela 7: Kretanje pričuvnog novca u siječnju 2021. godine

Opis	Gotovina izvan monetarnih vlasti	Depoziti banaka kod monetarnih vlasti	Devizni depoziti u stranoj valuti kod monetarnih vlasti	Rezerve u novcu (M0)
	1	2	3	4=1+2+3
Stanje u mil. KM	6.166.4	5.855.2	243.0	12.264.6
Stopa rasta/g	19.2%	5.1%	29.3%	12.2%

Izvor: CBBiH

Prema podacima CBBiH ukupan zbroj bruto deviznih pričuva na kraju prvog mjeseca 2021. godine iznosi 13,8 mlrd. KM uz stopu rasta od 10,3%. Prema strukturi, najveće učešće (71,2%) sa 9,8 mlrd. zauzimaju investicije u vrijednosne papire što je rast od 9,5% g/g, zatim slijedi učešće depozita kod nerezidentnih banaka (25,7%) sa iznosom od 3,5 mlrd. KM i stopom rasta od 20,4% g/g. Zlato je u iznosu od 286 mil. KM također zabilježilo rast od 6,1% g/g ali je njegovo učešće u ukupnim bruto deviznim pričuvama znatno manje i iznosi 2,1%. Pokrivenost pričuvnog novca bruto deviznim pričuvama iznosi 112,2%.

Tabela 8: Stanje bruto devizne pričuve

Opis	Zlato	Devizne SDR	Stanje u valuti u iznosu CBBiH	Depoziti kod nerezidentnih banaka	Ostalo	Investicije u vrijednosne papire	Ukupno bruto devizne pričuve
	Stanje u mil. KM	285.6	3.4	143.7	3.534.3	-	9.795.2
Stopa rasta/g	6.1%	-32.6%	-56.2%	20.4%	-	9.5%	10.3%

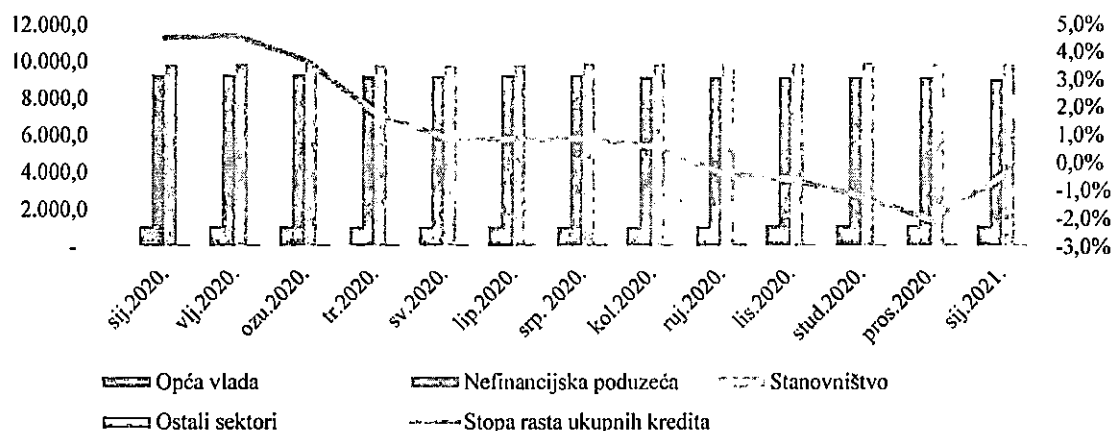
Izvor: CBBiH

4. Bankarski sektor

Stanje ukupnih kredita na kraju siječnja 2021. godine iznosilo je 20,2 mlrd. KM što predstavlja negativan rast od 0,5% g/g. Od ukupnih kredita, 9,9 mlrd. ili 48,8% odnosi se na kredite plasirane stanovništvu, 9 mlrd. KM ili 44,7% na kredite nefinancijskim poduzećima dok se na

kredite općoj vladi odnosi 1,2 mlrd. KM ili 5,7%. U sektoru stanovništva zabilježen je slabije intenzivan kreditni rast od 0,4% g/g, krediti nefinancijskim poduzećima imali su negativan rast od 2,3% g/g dok je rast kredita općoj vladi povećan za 6,3% na godišnjem nivou.

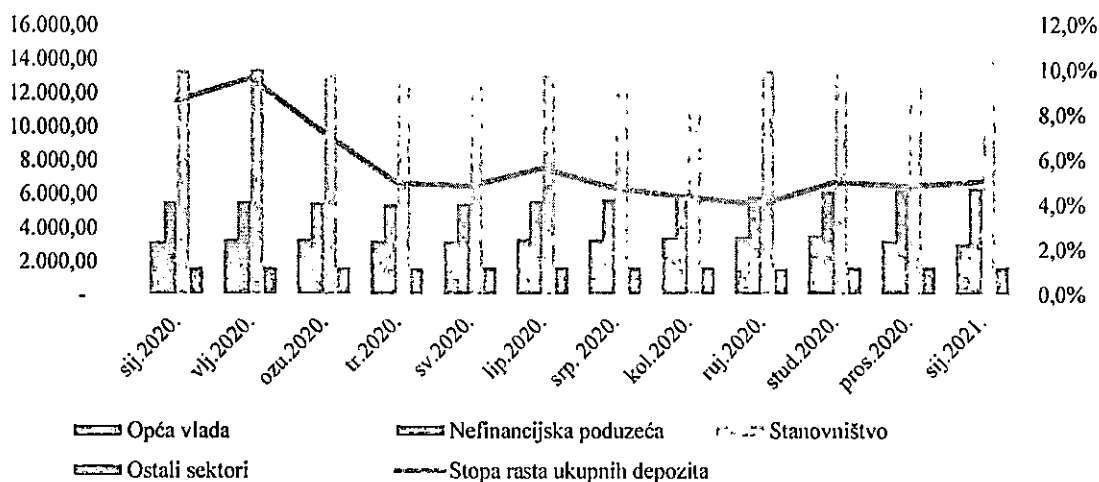
Grafikon 6: Sektorska struktura kredita i godišnja stopa rasta

Izvor: CBBiH

Ukupan iznos depozita iznosio je 25 mlrd. KM uz stopu rasta od 5,1% g/g. Depoziti stanovništva, sa iznosom od 13,9 mlrd. KM i stopom rasta od 4,2% g/g čine 55,5% učešća u ukupnim depozitima. Najveći doprinos rastu imali su depoziti nefinancijskih poduzeća sa 3,2 p.p., iznosom od 6,4 mlrd. KM i stopom rasta od 13,5% g/g odnosno 25,4% učešća. Depoziti opće vlade imaju 12,4% učešća u ukupnim depozitima i ostvareni iznos od 3,1 mlrd. KM što je negativna stopa rasta od 4,1% u odnosu na isti mjesec prošle godine.

Grafikon 7: Sektorska struktura depozita i godišnja stopa rasta

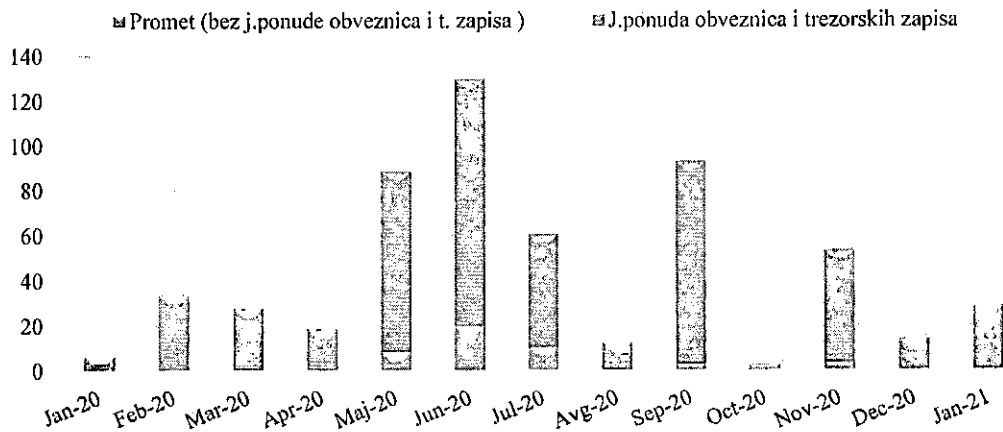

Izvor: CBBiH

5. Berze u Bosni i Hercegovini

Na kraju mjeseca januara 2021. godine ukupan promet na Sarajevskoj berzi (u daljem tekstu SASE) je dostigao 29,1 mil. KM i bio je 3,5 puta veći nego u istom periodu prošle godine. Time je ostvario učešće od 41% u ukupnom prometu u Bosni i Hercegovini. U mjesecu januaru na SASE nije bilo javne ponude obveznica i trezorskih zapisa.

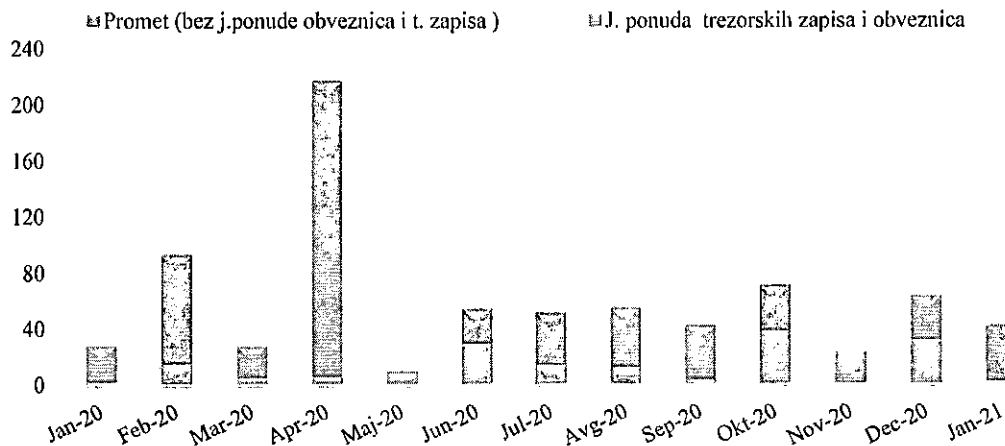
Grafikon 8: Promet na SASE u milionima KM

Izvor: SASE

Na kraju mjeseca januara 2021. godine ukupan promet na Banjalučkoj berzi (u daljem tekstu BLSE) je dostigao 41,9 mil. KM uz stopu rasta od 49,9% g/g. Time je ostvario učešće od 59% u ukupnom prometu u Bosni i Hercegovini. U mjesecu januaru 2021. godine na BLSE je putem javne ponude obveznica i trezorskih zapisa za emitente prikupljeno 39,6 mil. KM, što predstavlja 94,6% ukupnog prometa na BLSE u ovom mjesecu.

Grafikon 9: Promet na BLSE u milionima KM

Izvor: BLSE

Na kraju mjeseca januara 2021. godine ukupan promet na SASE i BLSE je dostigao 70,9 mil. KM i bio je 1,1 puta veći od prometa ostvarenog u istom periodu prošle godine. Putem javne ponude obveznica i trezorskih zapisa za emitente je prikupljeno 39,6 mil. KM što predstavlja 52,4% ukupnog prometa u ovom mjesecu.

Tabela 9: Ukupan promet (u KM) na SASE i BLSE

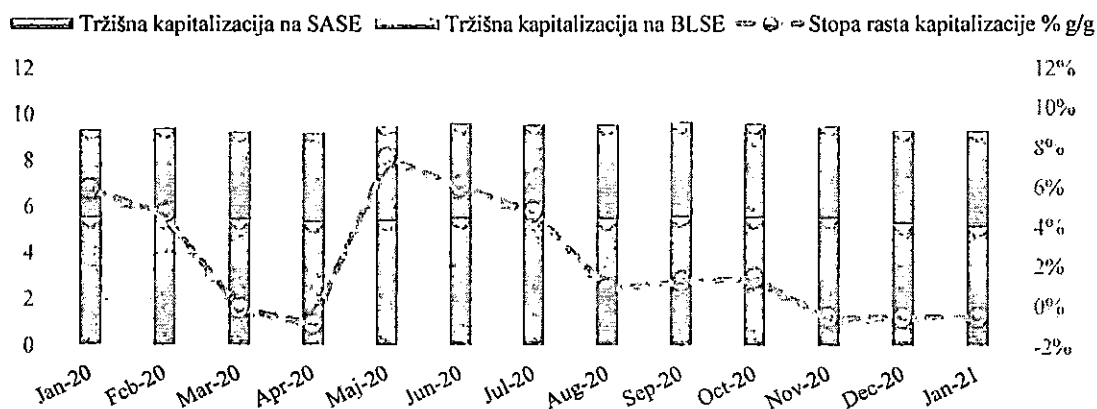
Godina	SASE	BLSE	UKUPNO
Jan-19	27.850.853,6	27.742.711,4	55.593.565,0
Jan-20	6.407.504,6	27.933.440,5	34.340.945,0
Jan-21	29.053.836,0	41.874.061,0	70.927.897,0

Izvor: SASE i BLSE

Ukupna kapitalizacija (SASE+BLSE) na kraju mjeseca januara 2021. godine je uz negativnu stopu rasta od 0,6% g/g iznosila 9,3 mlrd. KM.

Na kraju mjeseca januara 2021. godine kapitalizacija na SASE je iznosila 5,2 mlrd. KM i uz negativnu stopu rasta od 7% g/g je ostvarila 55,6% učešća u ukupnoj kapitalizaciji. Na kraju mjeseca januara 2021. godine kapitalizacija na BLSE je dostigla 4,1 mlrd. KM uz stopu rasta od 8,9% g/g ostvarila 44,4% učešće u ukupnoj kapitalizaciji.

Grafikon 10: Kapitalizacija na SASE i BLSE u milijardama KM i stopa rasta u %

Izvor: SASE i BLSE

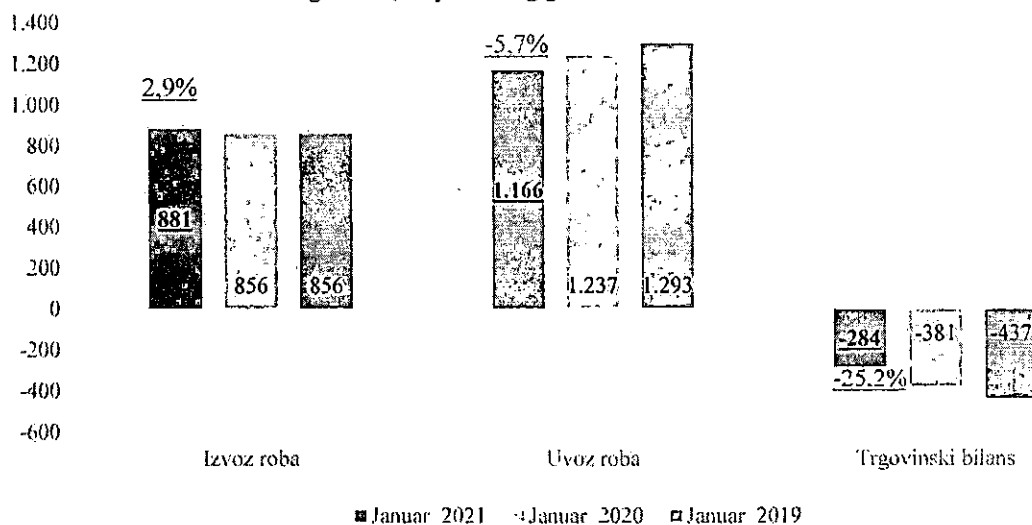
4. Vanjski sektor

Vanjskotrgovinska robna razmjena

Vanjskotrgovinska robna razmjena u Bosni i Hercegovini u 2020. godine našla se na direktnom udaru širenja globalne pandemije virusa Covid 19. Tako je Bosna i Hercegovina prema raspoloživim podacima BHAS-a za 2020. godinu zabilježila pad ukupne robne razmjene od preko 10%, što je posljedica pada robnog izvoza od 8,5% i uvoza od 13,4% u odnosu na prethodnu godinu.¹⁵ Ova negativna kretanja u okviru vanjskotrgovinske robne razmjene tokom prethodne godine direktna su posljedica širenja globalne pandemije virus Covid 19, uvođenja „lockdown-a“ u K2 2020. godine, kao i pada proizvodnje u okviru prerađivačke industrije u Bosni i Hercegovini u 2020. godini od oko 7,5%. Dosadašnje analize ekonomskih kretanja u zemlji su potvrdile da privredna kretanja u vanjskom okruženju (EU i zemlje regiona) uz nivo domaće proizvodnje, potrošnje i investicija predstavljaju glavnu strukturnu odrednicu kretanja u okviru vanjskotrgovinske robne razmjene u Bosni i Hercegovini. Ako se vanjskotrgovinska robna razmjena u Bosni i Hercegovini posmatra samo za mjesec januar 2021. godine vrijedi istaći da je ostvaren rast robnog izvoza, pad uvoza roba i smanjenje vanjskotrgovinskog deficita u odnosu na isti mjesec prethodne godine. Pregled kretanja vanjskotrgovinskih indikatora u Bosni i Hercegovini za januar 2021. godine prikazan je na grafikonu ispod:

¹⁵ Prikazane stope rasta obuhvataju samo trgovinu robama i obuhvataju period januar – decembar 2020. godine, dok se stope rasta koje su navedene u uvodnom dijelu odnose na ukupnu trgovinsku razmjenu (robe + usluge) za period januar-septembar 2020. godine.

Grafikon 11. Pregled kretanja vanjskotrgovinske robne razmjene u Bosni i Hercegovini za januar 2021. godinu (stope rasta g/g i nominalni iznosi u KM)

Izvor: BHAS

Prema trenutno raspoloživim podacima BHAS-a za januar 2021. godine Bosna i Hercegovina je ostvarila izvoza roba u vrijednosti od 881 milion KM što predstavlja nominalno povećanje skoro 3% (25 miliona KM) u odnosu na isti mjesec prethodne godine.¹⁶ Ovaj rast robnog izvoza je veoma važan ako se ima u vidu cjelokupni ambijent i prisustvo pandemije virusa Covid 19 kako u svijetu tako i u Bosni i Hercegovini. S druge strane, na ovaj način u Bosni i Hercegovini je nastavljen pozitivan trend rasta robnog izvoza iz K4 prethodne godine. Naime, ovaj istina blagi rast robnog izvoza u januaru 2021. godine od oko 3% predstavlja nastavak pozitivnog trenda u posljednjih nekoliko mjeseci (rast u decembru 2020. godine od 14,8%) i veoma je važno da isti bude nastavljen u periodu koji slijedi. Ako se izvoz roba iz Bosne i Hercegovine u januaru 2021. godine posmatra po proizvodima, vidljivo je da su najznačajnija povećanja ostvarena u okviru izvoza električne opreme 22% (1,4 p.p), baznih metala 19,4% (1,2 p.p), namještaja 8% (0,7 p.p), mašina i aparata 4,3% (0,3 p.p) i dr. S druge strane, najznačajnija smanjenja izvoza roba su registrirana u okviru izvoza obuće 16% (-1,1 p.p), prehrambenih proizvoda 13,2% (-0,8 p.p), farmaceutskih preparata oko 80% (-0,5 p.p), proizvoda namjenske industrije od oko 50% (-1,2 p.p) i dr. Ako se izvoz roba iz Bosne i Hercegovine u januaru 2021. godine posmatra po glavnim trgovinskim partnerima vidljivo je da najviše robe izvezeno na tržište zemalja EU u vrijednosti od 665 miliona KM što predstavlja povećanje 6,5% u odnosu na isti mjesec prethodne godine. Izvoz roba iz Bosne i Hercegovine u zemlje CEFTA-e iznosio je 126 miliona KM što predstavlja povećanje od oko 1,5%. Ako se robni izvoz iz Bosne i Hercegovine u januaru 2021. godine posmatra po zemljama vidljivo je da su najznačajnija povećanja zabilježena prilikom izvoza u Hrvatsku 10,5% (1,3 p.p), Sloveniju 12,5% (1,1 p.p), Austriju 6,1% (0,6 p.p), Italiju 1,2% (0,1 p.p). S druge strane u januaru 2021. godine došlo je do smanjenja izvoza roba u Srbiju od 3,5% (-0,4 p.p), dok je izvoz roba u Njemačku stagnirao.

Kada je u pitanju uvoz roba, u januaru 2021.godine uvoz roba u Bosnu i Hercegovinu iznosio je oko 1,2 milijarde KM što predstavlja nominalno smanjenje od 5,7% (70 miliona KM) u odnosu na isti mjesec prethodne godine. Iako podaci o potrošnji i investicijama nisu bili dostupni za januar 2021. godine, ovo smanjenje robnog uvoza na implicitan način ukazuje da u Bosni i

¹⁶ Agencija za statistiku Bosne i Hercegovine, Saopštenje, „Vanjskotrgovinska robna razmjena u Bosni i Hercegovini za januar 2021. godine-prethodni podaci“, 22.02.2021. godine.

Hercegovini nije došlo do oporavka domaće tražnje kako ključnog nosioca ekonomskog rasta. Posmatrano po proizvodima, u januaru 2021. godine najznačajnija smanjenja uvoza roba su registrirana u okviru uvoza naftnih derivata od oko 38% (-4,0 p.p), prehrambenih proizvoda oko 10% (-1,1 p.p), motornih vozila 16% (-1,0 p.p), obuće 13% (-0,2), tekstila 7,4% (-0,3 p.p) i dr. S druge strane, u januaru 2021. godine povećan je uvoz baznih metala, električne energije, hemijskih proizvoda i dr. Ako se uvoz roba u Bosnu i Hercegovinu u januaru 2021. godine posmatra po glavnim trgovinskim partnerima vidljivo je da najviše robe uvezeno sa tržišta zemalja EU u vrijednosti od 711 miliona KM što predstavlja smanjenje od 5,6% u odnosu na isti mjesec prethodne godine. Uvoz roba iz zemalja CEFTA-e iznosio je 131 miliona KM što predstavlja smanjenje od oko 9,5%. Ako se robni uvoz u Bosnu i Hercegovinu posmatra po zemljama vidljivo je da su najznačajnija smanjenja zabilježena prilikom uvoza iz Hrvatske 15,1% (-1,5 p.p), Srbije -11,3% (-1,2 p.p), Italije 9,5% (-1,2 p.p), Kine 4,5% (-0,4). S druge strane tokom januara 2021. godine došlo je do povećanja uvoza iz Slovenije 6,2% (0,3 p.p), Turske 8% (0,4 p.p) i Austrije 1,6% (0,1 p.p), dok je uvoz roba iz Njemačke stagnirao.

Prema trenutno raspoloživim podacima BHAS-a za januar 2021. godine u Bosni i Hercegovini je registriran vanjskotrgovinski robni deficit od 284 miliona KM i smanjen je za oko 25% (oko 100 miliona KM) u odnosu na isti mjesec prethodne godine. Iako bi ovo smanjenje robnog deficita od ¼ na prvi pogled moglo predstavljati pozitivan signal, vrijedi istaći da je prevashodno posljedica cikličnih kretanja na domaćem i inostranom tržištu. Naime, smanjenje robnog deficita na implicitan način ukazuju na nizak nivo ekonomske aktivnosti (proizvodnja, potrošnja i investicije) u Bosni i Hercegovini na početku 2021. godine.

Niži nivo vanjskotrgovinske robne razmjene, a posebno pad robnog uvoza rezultirali su djelimičnim poboljšanjem ukupne pokrivenosti uvoza izvozom u Bosni i Hercegovini koja je na kraju januara 2021. godine iznosila 75,6%. Detaljniji prikaz vanjskotrgovinske razmjene u Bosni i Hercegovini za januar 2021. godine po HS klasifikaciji prikazan je u tabeli ispod:

Tabela 100. Pregled kretanja vanjskotrgovinske robne razmjene po HS klasifikaciji u januaru 2021. godine

Izvor: BHAS Izjava o vrsti robe prema klasifikaciji ovaj iznos odnosi se na Kodova (HS)	IZVAZ				UVAZ				DEFICIT				Ukupna pokrivenost uvoza izvozom
	Januar_2019	Januar_2021	2021/2019 promjena %		Januar_2019	Januar_2021	2021/2019 promjena %		Januar_2019	Januar_2021	2021/2019 promjena %		
	u mil KM	u mil KM	gt	p.p	u mil KM	u mil KM	gt	p.p	u mil KM	u mil KM	gt	p.p	
UKUPNO	856	881	2,9	2,9	1237	1166	-5,7	-5,7	-381	-285	-25,2	-25,2	75,6%
1 ŽIVINSKI	13	10	-20,3	-0,3	42	39	-7,6	-0,3	-29	-29	-2,1	-0,16	26,2%
2 PROIZVODI PROIZVODI NAFTNOG	16	16	-0,6	0,0	66	52	-20,3	-1,1	-50	-37	-26,5	-1,47	30,0%
3 PORJEKLA MASNOG	15	9	-39,0	-0,7	11	10	-7,5	-0,4	4	-1	-123,6	1,29	89,9%
4 ŽIVOTINSKOG PORJEKLA	20	23	11,4	0,3	107	99	-6,9	-0,6	-87	-77	-11,2	-2,55	22,7%
5 PRAVAJNE PROIZVODI	87	86	-0,9	-0,1	176	134	-23,8	-3,4	-89	-48	-46,2	-10,79	64,3%
6 MINERALNOG PORJEKLA	60	57	-5,7	-0,4	108	114	5,1	0,4	-48	-37	18,4	2,34	49,0%
7 INDUSTRIJE PLASTIČNE MASE	34	41	10,4	0,5	81	86	5,5	0,4	-44	-45	1,4	0,16	48,2%
8 GUMA I KAUKUČUK	13	9	-33,1	-0,5	27	18	-32,3	-0,7	-13	-9	-31,6	-1,10	49,4%
9 KOŽA I KRZNO	30	31	3,2	0,2	20	21	6,1	0,1	30	30	1,3	-0,11	245,0%
10 DRVA I PROIZVODI DRVA	23	24	4,3	0,1	31	29	-7,1	-0,2	-8	-5	-41,0	-0,84	84,1%
11 KARTON I NJHOVI DEKATI I LEKSIJANI	52	51	-3,0	-0,2	82	78	-5,0	-0,3	-30	-27	-8,6	-0,67	65,0%
12 PROIZVODI DUGLA, SPOVA, KAPRA I SJEČNI PROIZVODI	61	50	-17,2	-1,2	27	24	-10,9	-0,2	33	26	-22,4	1,94	205,3%
13 PROIZVODI PROIZVODI	8	7	-14,3	-0,1	23	20	-13,2	-0,2	-14	-13	-12,5	-0,47	36,4%
14 KAMENA, GIPSNA, PISMA, PISMA I METALI I NJHOVI PRAVAJNE	2	4	65,2	0,2	2	2	25,0	0,0	1	2	157,1	-0,29	190,0%
15 PROIZVODI OD BAZNI MASENE, A PARAFIN	133	160	20,5	3,2	132	156	17,8	1,9	1	3	300,0	-1,00	103,1%
16 MEHANIČKI I ELEKTRIČNI	123	140	13,4	1,9	168	170	1,2	0,2	-45	-30	-32,4	-3,81	82,2%
17 SREDSTVA I NJHOVI SAJTOVI I DEKATI	29	28	-1,4	0,0	81	68	-16,5	-1,1	-53	-40	-24,6	-3,41	41,5%
18 MUZIČKI DRUGI I INSTRUMENTI	2	4	110,5	0,2	21	16	-23,8	-0,4	-20	-12	-36,9	-1,89	24,5%
19 NJHOVI DEKATI I KAZNI PROIZVODI	21	11	-48,1	-1,2	419	0	-100,0	-33,5	-394	31	-102,8	-105,26	157142,9%
20 KAZNI PROIZVODI	90	99	10,5	1,1	30	27	-12,1	-0,3	60	73	21,9	-3,43	374,3%
21 USTREJAK NA OBLAKA, KOLEKCIJSKI	0	0	0,0	0,0	0	0	0,0	0,0	0	0	0,0	0,00	0,0%
22 NERAZVRSTANO	0	0	0,0	0,0	0	0	0,0	0,0	0	0	0,0	0,00	0,0%

Izvor: BHAS

5. Strana direktna ulaganja

U vrijeme pisanja mjesečne informacije bili su dostupni podaci samo za prvih devet mjeseci 2020. godine

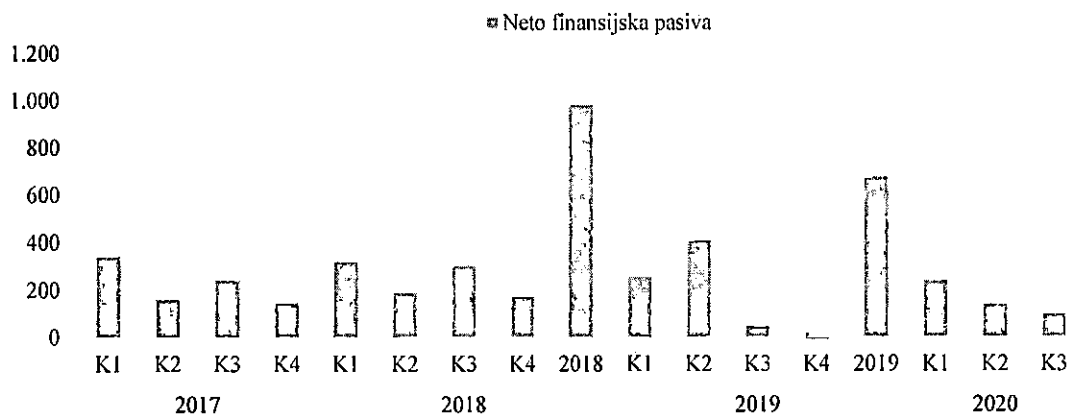
Ukupna strana ulaganja (prema revidiranim podacima Centralne banke Bosne i Hercegovine¹⁷) u prva tri kvartala 2020. godine su dostigla 475,5 mil. KM (neto finansijska pasiva) i manja su za 32,7% u odnosu na dostignutu vrijednost u istom periodu prošle godine. U ovom periodu 2020. godine ukupne reinvestirane zarade¹⁸ su dostigle 282,7 mil. KM, manje su za 23,7% g/g i u neto finansijskoj pasivi su učestvovala sa 59,5%.

Tabela 11: SDU po kvartalima u 2017., 2018., 2019. i 2020. godini

U milionima KM	K1	K2	K3	K4	K1-K4
2017	343,8	160,1	242,1	144,3	890,3
2018	319,2	187,6	303,9	170,0	980,8
2019	252,2	405,6	48,6	-29,9	676,6
2020	237,2	140,1	98,1		

Izvor: CBBiH

Grafikon 4: Strana direktna ulaganja u Bosni i Hercegovini po kvartalima u 2017, 2018, 2019 i 2020. god. (u mil. KM)

Izvor: CBBiH

Kreditna agencija Moody's Investors Service je 21.08.2020. godine potvrdila već ranije ustanovljenu ocjenu „B3 stabilni izgledi“ a i kreditna agencija Standard & Poor's 28.08.2020. godine je takođe potvrdila Bosni i Hercegovini suvereni kreditni rejting „B stabilni izgledi“.

¹⁷Copy of BPM6_for_users_Q1_2015_Q3_2020_detailed

¹⁸Pokazuje odnos ulaganja u već postojeće kapacitete u odnosu prema ulaganjima u nove projekte.